

Timplan 3, klasser 3–6, 45 min

Barnets rätt till skydd och icke-diskriminering

Mål

Eleven lär känna betydelsen av konventionen om barnets rättigheter i samhället (L2) och bekantar sig med frågor som gäller barns rättigheter i synnerhet genom fred, jämlikhet och jämställdhet (L7). Eleven övar sig känslomässiga färdigheter (L3), förmåga att tänka (L1) och goda sätt (L3). Eleverna övar ansvarsfulla och säkra informations- och kommunikationstekniska färdigheter (L5) och samarbetar med andra (L7).

Läroämnen

Miljölära, religion, livsåskådningskunskap, samhällslära

Artiklar

Konventionen i allmänhet och särskilt artiklarna 13, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 31, 35, 36, 37, 38, 39 och 40.

Nyckelord

Konventionen om barnets rättigheter, känslomässiga färdigheter, kamratskapsfärdigheter, känslor, säkerhet, psykiskt välmående

Tillbehör

Nivå 1: Tavelbilder (artiklarna 2, 13 och 19), känsloparkort, kompendiet Trygga vuxna

Nivå 2: Utrustning för att göra mem, tavelbilder (artiklarna 2, 13 och 19), kompendiet Trygga vuxna

NIVÅ 1 (t.ex. klasser 3–4)

Tillbehör: Tavelbilder (artiklarna 2, 13 och 19), känsloparkort, kompendiet Trygga vuxna

Lektionens gång

Inledning: Rätt till åsikt och icke-diskriminering (10 min)

Tavelbild, artikel 13: *Barnet har rätt att uttrycka sina åsikter, förutsatt att de inte kränker andras rättigheter.* Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-13.pdf

Tavelbild: artikel 2: *Barnets rättigheter tillkommer varje barn. Ett barn får inte diskrimineras på grund av barnets eller föräldrarnas utseende, ursprung, åsikter eller andra egenskaper.*

Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-2.pdf

Ni funderar tillsammans på barnets rättigheter till åsikter och icke-diskriminering med hjälp av tavelbilder (artiklarna 13 och 2).

Ni funderar på vad som menas med åsiktsfrihet? Vilka åsikter kan man yttra? Vilka åsikter kan vara kränkande? Ni påminner om att var och en har åsiktsfrihet (yttrandefrihet), men åsiktsfriheten har gränser. Det hör inte till åsiktsfriheten att du får kränka andra människors rättigheter. Det är t.ex. inte tillåtet att hota eller skymfa människor eller människogrupper. Ni påminner om att diskriminering inte kan motiveras med åsiktsfrihet.

Ni funderar också på vad diskriminering innebär? Diskriminering innebär att en person behandlas sämre än andra på grund av en personlig egenskap. Mobbning kan också vara diskriminering. Vad ska man göra om någon mobbar? Vi berättar också för barnen att ibland gör vi alla misstag och att det är viktigt att be om förlåt och att förlåta.

Pantomim: Sök ditt känslor (15 min)

Varje barn har rätt till gott bemötande och en trygg skolmiljö. Att lära sig känslomässiga färdigheter förebygger till exempel mobbning. I denna uppgift behöver ni känslkort. Ni kan skriva ut känslkort gratis t.ex. på Kehitysvammaisten Tukiliittos, Mieli rf:s eller Papunets webbplatser:

- Kehitysvammaisten Tukiliittos känslkort (tukiliitto.fi, sidan på finska): <https://www.tukiliitto.fi/tukiliitto-ja-yhdistykset/kehittamistoiminta/paattyneet-hankeet/mahti-projekti/mahti-tunnekortit/>
- Mieli rf:s känslkort (mieli.fi, sidan på finska) <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/tunnekortit-varhaiskasvatukseen/>

Skriv ut varje känsla i två exemplar. Målet är att eleverna ska hitta sitt känslor. Eleverna letar efter sitt par genom att gå till en annan elev och visa en känsla. Ord får inte användas. Om det känns för svårt att skådespela känslor, kan eleven också rita en känsla på ett papper när eleven söker sitt par. Leken fortsätter tills alla har hittat sitt känslor.

Inledning: Rätt till skydd (5 min)

Tavelbild, artikel 19: *Vuxna måste skydda barnet från allt våld och dålig behandling. Man får inte skada ett barn på något sätt. Ingen får behandla ett barn likgiltigt eller utnyttja det.*

Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-19.pdf

Med hjälp av en tavelbild funderar ni tillsammans på alla ord i artikeln. Vem är vuxen och vem är ett barn? Vad är våld och dålig behandling? Vad innebär att skada? Vad betyder likgiltighet? Och vad betyder utnyttjande av barn?

Trygga vuxna i mitt liv (10 min)

Uppgiften är ett citat ur publikationen "Tunne- ja turvataitokasvatuksen opetusmateriaali – Luokka-asteet 5–6", s. 29–33, som genomfördes i Uleåborgs stads projekt Turvallinen Oulu.

https://www.turvataitokasvatus.fi/documents/23152206/23160005/Turvallinen-Oulu_5-6luokka_A4_sahkoinen_25082021-2.pdf

Uppgiften baserar sig på en uppgift som ursprungligen publicerades i THL:s läromedel i publikationen "Tunne- ja turvataitoja lapsille" (på finska), s. 178, skribenter Kaija Lajunen, Minna Andell och Mirja Ylenius-Lehtonen.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf

Varje barn har rätt till trygghet och skydd. Ibland kan det vara svårt att bedöma och veta av vilken vuxen man kan be om hjälp. Det är viktigt att kunna veta vem som är en trygg vuxen i ditt liv, så att du vet vem du kan be om hjälp av, om du känner dig illa till mods och behöver råd.

Trygga vuxna är sådana som fattar trygga beslut i barnens liv, skyddar dem och betar sig tryggt i barnens liv. Om en vuxen ber ett barn göra obehagliga saker som känns otrevliga måste du berätta om det för en trygg vuxen som du vet att kan hjälpa dig.

I kompendiet "Trygga vuxna i mitt liv" skriver eleven sina trygga vuxna. Eleverna kan också skriva motiveringar om hur de valt sina trygga vuxna.

Uppgiften kan också ges som hemuppgift.

Kompendiet: Trygga vuxna i mitt liv (pdf), www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/trygga-vuxna.pdf

Repetera viktiga saker (5 min)

- Alla har rätt till en åsikt.
- Andras rätt till icke-diskriminering får inte kränkas
- Ett barn får inte skadas eller behandlas likgiltigt.
- Alla känslor är tillåtna – känslor kommer och går.
- En vuxen måste skydda ett barn.
- Om det inte finns en trygg vuxen hemma, ska läraren eller någon annan trygg vuxen informeras om detta i skolan

Differentiering

Nivå 1 kan riktas till klasserna 3–4, nivå 2 till klasserna 5–6. Differentieringen av uppgifterna sker av sig själv inom uppgiften.

Hemuppgift

Uppgiftskompendiet Bli bekant med känslor (pdf), www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/Bli-bekant-med-kanslor-3-6-lk-taso-1.pdf

Tilläggsuppgift

- Aktivitetsbaserad känslolek (klasser 1–2):
<https://www.lapsenoikeudet.fi/sv/kampani/veckan-for-barnets-rattigheter/skolor/1-2-klass/aktivitetsbaserad-kanslolek/>

NIVÅ 2 (t.ex. klasser 5–6)

Tillbehör: redskap för att göra ett mem, tavelbilder (artiklarna 2, 13 och 19), och kompendiet Trygga vuxna

Lektionens gång

Inledning: Rätt till åsikt och icke-diskriminering (10 min)

Tavelbild, artikel 13: *Barnet har rätt att uttrycka sina åsikter, förutsatt att de inte kränker andras rättigheter.* Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-13.pdf

Tavelbild: artikel 2: *Barnets rättigheter tillkommer varje barn. Ett barn får inte diskrimineras på grund av barnets eller föräldrarnas utseende, ursprung, åsikter eller andra egenskaper.*

Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-2.pdf

Ni funderar tillsammans på barnets rättigheter till åsikter och icke-diskriminering med hjälp av tavelbilder (artiklarna 13 och 2).

Ni funderar på vad som menas med åsiktsfrihet? Vilka åsikter kan man yttra? Vilka åsikter kan vara kränkande? Ni påminner om att var och en har åsiktsfrihet (yttrandefrihet), men åsiktsfriheten har gränser. Det hör inte till åsiktsfriheten att du får kränka andra människors rättigheter. Det är t.ex. inte tillåtet att hota eller skymfa människor eller människogrupper. Ni påminner om att diskriminering inte kan motiveras med åsiktsfrihet.

Ni funderar också på vad diskriminering innebär? Diskriminering innebär att en person behandlas sämre än andra på grund av en personlig egenskap. Mobbning kan också vara diskriminering. Vad ska man göra om någon mobbar? Vi berättar också för barnen att ibland gör vi alla misstag och att det är viktigt att be om förlåt och att förlåta.

Diskussion om God kompis-mem (5–10 min)

Ni diskuterar tillsammans mem: Vad är mem? Är det ok att använda mem och när? Hur känns det för dem som mot sin vilja råkat ut för ett mem?

- Vid genomgången av ärendet kan ni som hjälp använda artikeln (på finska):
<https://yle.fi/uutiset/3-10941826>

- Hur kan ett mem vara kul utan att såra någon?
- Tänk om jag själv blir ett mem mot min vilja?
- Påminn om de motiv som upphovsmannen bakom ett mem har: ofta försöker man påverka andras tankar
- Exempel på hur en person blev ett mem:
- <https://knowyourmeme.com/memes/hide-the-pain-harold>

Genomförande av God kompis-mem (10 min)

Ni skapar ett God kompis-mem i grupper på 2–3 personer. I grupperna funderar ni på hurdan en bra kompis är, hurdana klasskamrater ni trivs med och genom hurdana gärningar ni själva kan vara en god kompis för andra? Gruppen genomför ett mem med en vald memgenerator (t.ex. <https://imgflip.com/memegenerator>) och skickar memet på överenskommet sätt till läraren.

Memet får vara roligt och skapa gemenskapsanda i klassen. Ett bra mem förolämpar inte någon, utan gör andra glada.

Vi går igenom memen tillsammans och om ni vill kan ni skriva ut dem och hänga upp dem på klassens vägg. Läraren kan påskynda genomförandet av memen genom att på förhand välja en färdig mall.

Inledning: Rätt till skydd (5 min)

Tavelbild, artikel 19: *Vuxna måste skydda barnet från allt våld och dålig behandling. Man får inte skada ett barn på något sätt. Ingen får behandla ett barn likgiltigt eller utnyttja det.*

Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/tavelbild-artikel-19.pdf

Med hjälp av en tavelbild funderar ni tillsammans på alla ord i artikeln. Vem är vuxen och vem är ett barn? Vad är våld och dålig behandling? Vad innebär att skada? Vad betyder likgiltighet? Och vad betyder utnyttjande av barn?

Trygga vuxna i mitt liv (10 min)

Uppgiften är ett citat ur publikationen "Tunne- ja turvataitokasvatuksen opetusmateriaali – Luokka-asteet 5–6", s. 29–33, som genomfördes i Uleåborgs stads projekt Turvallinen Oulu. https://www.turvataitokasvatus.fi/documents/23152206/23160005/Turvallinen-Oulu_5-6luokka_A4_sahkoinen_25082021-2.pdf

Uppgiften baserar sig på en uppgift som ursprungligen publicerades i THL:s läromedel i publikationen "Tunne- ja turvataitoja lapsille" (på finska), s. 178, skribenter Kaija Lajunen, Minna Andell och Mirja Ylenius-Lehtonen.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf

Varje barn har rätt till trygghet och skydd. Ibland kan det vara svårt att bedöma och veta av vilken vuxen man kan be om hjälp. Det är viktigt att kunna veta vem som är en trygg vuxen i

ditt liv, så att du vet vem du kan be om hjälp av, om du känner dig illa till mods och behöver råd.

Trygga vuxna är sådana som fattar trygga beslut i barnens liv, skyddar dem och betar sig tryggt i barnens liv. Om en vuxen ber ett barn göra obehagliga saker som känns otrevliga måste du berätta om det för en trygg vuxen som du vet att kan hjälpa dig.

I kompendiet "Trygga vuxna i mitt liv" skriver eleven sina trygga vuxna. Eleverna kan också skriva motiveringar om hur de valt sina trygga vuxna.

Uppgiften kan också ges som hemuppgift.

Kompendiet: Trygga vuxna i mitt liv (pdf), www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/trygga-vuxna.pdf

Repetera viktiga saker (5 min)

- Alla har rätt till en åsikt.
- Andras rätt till icke-diskriminering får inte kränkas
- Ett barn får inte skadas eller behandlas likgiltigt.
- Alla känslor är tillåtna – känslor kommer och går.
- En vuxen måste skydda ett barn.
- Om det inte finns en trygg vuxen hemma, ska läraren eller någon annan trygg vuxen informeras om detta i skolan

Differentiering

Differentieringen sker inom uppgiften. I mem-uppgiften kan du på förhand välja en mall för memet.

Hemuppgift

Uppgiftskompendiet Bli bekant med känslor (pdf), www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/Bli-bekant-med-kanslor-3-6-taso-2.pdf